

RAK TESTISA

Rak testisa (organa koji, počev od puberteta, proizvode spermu i muški hormon testosteron) se najčešće javlja kod muškaraca između 20-35 godina, a može da se pojavi bilo kada posle 15. godine života. Tačan uzročnik raka testisa, kao i većine drugih zloćudnih tumora, nije poznat, ali se zna, da su najviše ugroženi muškarci kojima se testisi nisu spustili u skrotum (što treba da se desi pri rođenju ili tokom prve godine života) ili su se spustili posle njihove 6. godine. Spuštanje testisa u skrotum (mošnicu) se može korigovati operacijom.

Simptomi raka testisa

U ranom stadijumu rak testisa najčešće ne daje očite simptome. Veoma je važno da muškarac tačno poznaje veličinu i oblik svojih testisa, da bi mogao da primeti bilo kakve promene u njima. Promene mogu biti uzrokovane infekcijom ili drugim stanjima, i ne znače uvek prisustvo raka.

Simptomi mogu biti:

- Mali bezbolni čvor u testisu
- Blago uvećanje skrotuma (mošnice) ili testisa
- Osećaj težine u skrotumu ili u preponama
- Tup bol u donjem delu trbuha ili u preponama
- Promenjen osećaj prilikom pipanja testisa
- Iznenađno nakupljanje krvi ili tečnosti u skrotumu

Rano otkrivanje raka testisa

Danas je rak testisa bolest koja se može izlečiti u velikom procentu (oko 90%), posebno ako se otkrije u ranom stadijumu, dok se nije proširio na okolne organe ili pluća.

Samopregled testisa je najprostija, ali veoma efikasna metoda za rano otkrivanje raka testisa. Treba da ga obavlja svaki muškarac jednom mesečno, počev od puberteta. Najbolje se obavlja posle tople kupke ili tuširanja kada se koža skrotuma u toploj vodi opusti i kroz nasapunjanu kožu se svaka eventualna promena lakše primeti. Ova metoda je veoma jednostavna i traje svega nekoliko minuta.

Kako se obavlja samopregled testisa?

- Posle tuširanja stanite ispred ogledala i dobro osmotrite predeo polnih organa. Važno je primetiti bilo kakav otok ili uvećanje skrotuma.
- Počnite sa pregledom jednog testisa laganim pritiskom ga propuštajući kroz prste obe ruke (kažiprsti i srednji prsti od dole, palčevi od gore). Testisi prirodno ne moraju biti iste veličine.

- Nastavite sa opipavanjem pasemenika koji se nalaze iza svakog testisa.
- Zatim pregledajte i kanale spermovode koji se pipaju kao pokretne čvrste cevi.
- Ponovite isti postupak i sa drugim testisom.
- Ako u testisu ili u okolnim regijama opipate čvor, bez odlaganja treba da se obratite lekaru.

Tumor se obično nalazi samo u jednom testisu, što znači da i u slučaju operacije, preostali testis je dovoljan za potpunu seksualnu funkciju.

Samopregled testisa ne može biti zamena za pregled lekara specijaliste – urologa.

Lečenje raka testisa

Najčešće vrste raka testisa su **teratom** (koji najviše pogađa muškarce od 15-35 godina starosti) i **seminom** (od kojeg najčešće obolevaju muškarci između 25-55 godina starosti). Lečenje zavisi od vrste i stadijuma raka.

Metode lečenja su:

- **Operacija** (najčešće orhidektomija, tj. hirurško uklanjanje obolelog testisa)
- **Hemioterapija** (citostatska terapija)
- **Radioterapija** (zračna terapija)
- **Kombinovana terapija** (operacija, hemioterapija i radioterapija)

Detalje o lečenju, ako do toga dođe, možete čuti od Vašeg lekara. Poruka ove brošure je da treba da obratite pažnju na svoje zdravlje dok nije kasno. Treba sprečiti nastanak raka, a ako to već nije moguće, treba ga otkriti dovoljno rano da bi se mogao lečiti.

Rano otkrivanje raka spašava život!

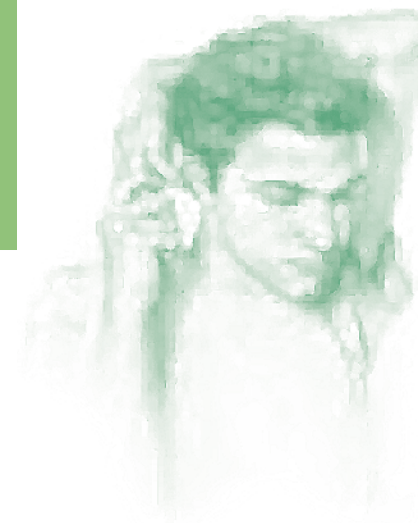
„RakInfo”

Služba podrške obolevlima od raka
Novi Sad, Ćirila i Metodija 21
021/50-60-07

Donacije na račun: 335-6773-12
EHO, Poziv na broj 101646533

Štampano od donacije: American Cancer Society

Rak prostate i testisa

Prevenција i rano otkrivanje

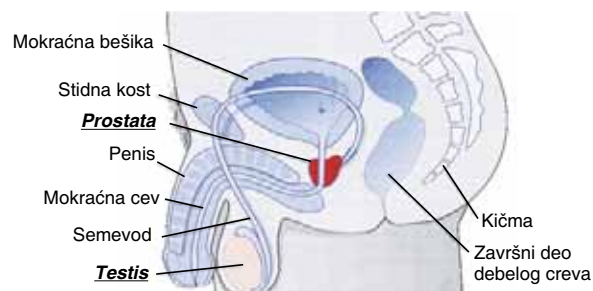
Autor: Doc. dr sc. med. Andrija Golubović
Institut za onkologiju u Sremskoj Kamenici

Izdavači: Ekumenska Humanitarna
Organizacija, Novi Sad i
Institut za onkologiju
u Sremskoj Kamenici

RAK MUŠKIH POLNIH ORGANA

Cilj ove brošure je da se razbije tabu, da je neumesno pričati o polnim organima, da se razvije svest o tome da bolest može da nastane i u njima isto kao na bilo kom drugom delu tela, kao i pružanje tačnih i savremenih informacija o prevenciji (sprečavanju nastanka), ranom otkrivanju i lečenju raka prostate i testisa. Namenjena je svim muškarcima, bez obzira na godine starosti, koji žele da vode računa o svom zdravlju, a ako je već došlo do bolesti koju je potrebno lečiti, onda da se ona leči po standardima moderne medicine. Rak prostate i testisa se u početnoj fazi mogu izlečiti, ali su u odmaklim stadijumima fatalni. Ovom brošurom želimo da Vam skrenemo pažnju na to, da te odmakle stadijume ne treba dočekati – treba sprečiti nastanak ili lečiti rak kada je to još moguće.

RAK PROSTATE

Šta je prostata?

Prostata je žlezda veličine oraha koju imaju samo muškarci. Rast i rad žlezde prostate zavisi od testosterona, muškog polnog hormona koji se proizvodi u testisima.

Šta je rak (kancer) prostate?

Rak prostate je pojava malignih (zloćudnih) ćelija u prostati koje se nekontrolisano razmnožavaju i formiraju **tumor** u njoj. On je svojstven po tome, što se bezopasne male skupine zloćudnih ćelija mogu razviti u prostati i dugo godina ostati nepromenjene, ne uzrokujući nikakve tegobe. Ako i počnu da rastu, rastu veoma sporo. Skoro svi muškarci preko 80 godina imaju uvećanje prostate. Druga vrsta raka prostate, međutim, raste veoma brzo i širi se na udaljene delove tela, posebno na kosti.

I Prevencija raka prostate

U prevenciji raka prostate jedini bitan faktor na koji se zais- ta može uticati jeste **pravilna ishrana**.

- Potrebno je smanjiti unos ili potpuno izbaciti iz ishrane crvena mesa, masne mlečne proizvode, zasićene masnoće i žumanca.
- Treba redovno jesti **sveže voće i povrće**. Dokazano je, da redovno konzumiranje *paradajza* (u bilo kom obliku: svež, sok, sos, kečap itd.) i *jagoda* smanjuje rizik od nastanka raka prostate.
- Istraživanja su dokazala da je nastanak raka prostate povezan sa unosom viška kalorija. Unos dnevnih kalorija ne treba da pređe 1800 i treba da bude raspoređen u 3 glavna obroka i dve užine. Unos kalorija treba da bude prilagođen vrsti aktivnosti kojom se bavite i telesnoj masi. Smanjenjem unosa kalorija podstiče se apoptoza (samouništaivanje ćelija raka) i usporava se rast malignih ćelija.

Ovakvom ishranom bi se mogli izbeći i šećerna bolest, visok pritisak, povećani nivo holesterola u krvi, srčana oboljenja i većina zloćudnih tumora.

- Treba izbegavati preterani unos šećera, a on treba da bude u ravnoteži sa unosom belančevina.
- Posle 25. godine života treba uzimati preparate sa selenom (najmanje 200 mcg/dan) i vitaminom E (oko 270 mg), i to zajedno, jer oni u takvoj kombinaciji smanjuju rizik od nastanka malignih tumora na prostati.
- Pušenje treba izbegavati, konzumiranje alkoholnih pića ograničiti na razumnu meru i redovno se baviti nekom vrstom fizičkih aktivnosti, odmereno prema starosti, zdravstvenom stanju i načinu života.

II Rano otkrivanje raka prostate

Postoje oprečna mišljenja o skriningu (metodi ranog otkrivanja) raka prostate, što podrazumeva redovnu i sistematsku kontrolu zdravih muških osoba. Pomoću različitih testova rak prostate se često pronalazi u početnoj fazi, kada muškarac još nema nikakvih simptoma bolesti. U tom stadijumu izbor u pogledu metoda lečenja je mnogo veći i tada se bolest u velikom procentu može uspešno lečiti i izlečiti. Sa skrining testovima bi trebalo početi oko 40. godine života. Muškarci koji imaju visoki rizik od nastanka raka prostate (oni sa porodičnom istorijom, tj. čiji su otac, stric ili brat imali rak prostate, ili ako se u porodici javljao rak dojke po majčinoj liniji) treba da počnu sa obavljanjem testova na rak prostate oko svoje 35. godine.

Metode ranog otkrivanja raka prostate

1. PSA test (Prostate-specific antigen test): vrsta biomarkera, važan test za otkrivanje raka prostate.

Sastoji se od analize krvi u kojoj se traži belančevinska supstanca zvana PSA, koju proizvode ćelije žlezde prostate. Ako je količina PSA substance u krvi veća od normalne, znači da nešto nije u redu sa prostatom, ali ne znači prisustvo kancera u njoj. Oko 70% raka prostate se otkriva u ranom stadijumu pomoću testa PSA, kada se još tumor ne može opipati. Međutim, PSA test je prilično nepouzdan, jer samo oko 30% muškaraca sa povećanim nivoom PSA u krvi zaista ima rak prostate, a s druge strane, trećina muškaraca sa normalnim nivoom PSA u krvi boluje od raka prostate.

2. Digitalni rektalni pregled (pregled prstom preko završnog dela debelog creva) obavlja lekar specijalista, urolog. Ovim pregledom lekar dobija uvid u veličinu žlezde prostate i može da utvrdi da li postoji neka abnormalnost, čvor ili zadebljanje na prostati. Ovaj pregled se koristi i za otkrivanje raka završnog dela debelog creva.

3. Ultrazvučni pregled koji obavlja urolog.

4. Biopsija prostate, što podrazumeva uzimanje uzorka tkiva.

Simptomi raka prostate

U ranom stadijumu bolesti muškarac ne oseća nikakve simptome. Simptomi se javljaju tek kad se tumor toliko uveća da počne da vrši pritisak na mokraćni kanal koji prolazi kroz prostatu. I kod dobroćudne hiperplazije (uvećanje prostate) i kod raka prostate simptomi su slični:

- Otežano mokrenje i bolovi pri mokrenju
- Poremećaj u učestalosti mokrenja (češće mokrenje, posebno noću)
- Krv u mokraći
- Impotencija i bolna ejakulacija
- Bolovi po telu (posebno u kostima)
- Bolovi u donjem delu leđa ili u predelu polnih organa
- Groznica i jeza

Lečenje raka prostate

Metode lečenja su različite i zavise od stadijuma bolesti:

- **Praćenje i posmatranje** veličine prostate (u ranom stadijumu)
- **Operacija** (prostatektomija, tj. otklanjanje prostate)
- **Zračna terapija** (radioterapija)
- **Hormonalna terapija** (kao jedini vid lečenja, ili pre/posle operacije i/ili radioterapije)
- **Hemioterapija** (citostatska terapija)

HERERÁK: A HERE ROSSZINDULATÚ DAGANATAI

A hererák (annak a férfi nemi szervnek a rákos megbetegedése, amely serdülőkortól kezdve ondót és férfi hormont - tesztoszteront - termel) leggyakrabban a 20-35 éves korban levő férfiaknál jelentkezik, de jelentkezhet bármikor a 15. életév betöltése után. A hererák okozója, mint más rosszindulatú daganatos megbetegedések esetében is, nem ismeretes. Köztudomású azonban, hogy legjobban azokat a férfiakat fenyegeti, akiknél a herék születés után vagy az első életév folyamán nem ereszkedtek le a herezacskóba, vagy pedig a gyermek 6. életévének betöltése után ereszkedtek le. A herék leereszkedésének zavarai műtéti úton korrigálhatók.

A hererák szimptomái (tünetei)

Korai stádiumban a hereráknak nincsenek észlelhető tünetei. Nagyon fontos, hogy a férfi pontosan ismerje heréinek nagyságát és alakját, hogy bármilyen elváltozást azonnal észrevehessen. Az elváltozások okozója nem mindig kötelezően rosszindulatú daganat, hanem lehet gyulladás vagy más jóindulatú rendellenesség is.

A rosszindulatú daganatok tünetei lehetnek:

- A herében kitapintható kis fájdalommentes csomó
- A herezacskó vagy a herék enyhe megnövekedése
- Feszültségérzet a herezacskóban vagy az ágyék tájékán
- Tompa fájdalom az alhas vagy az ágyék tájékán
- Érezhető elváltozások a korábban normális tapintású herékben
- Váratlan vér- vagy folyadék-felgyülemelés a herezacskóban

A hererák korai felfedezése

Ma már a hererák olyan betegség, amely nagyon sikeresen (kb. 90%-ban) kigyógyítható, különösen ha korai stádiumban felfedezik, még mielőtt átterjedne a környező szervekre vagy a tüdőre.

A herék önvizsgálata a bennük keletkező rákos megbetegedés korai felfedezésének legegyszerűbb módja. Havi egyszeri elvégzése minden férfinak ajánlott, serdülőkortól kezdve. Legkönnyebben elvégezhető meleg fürdő vagy zuhanyozás után, amikor a herezacskók elernyednek, vagy a szappanos bőrön keresztül könnyen kitapintható minden esetleges elváltozás. A módszer végtelenül egyszerű, és mindössze néhány percet vesz igénybe.

Hogyan kell végezni a herék önvizsgálatát?

- Zuhanyozás után álljon a tükör elé, és figyelmesen nézzen végig ágyéka tájékán. Fontos, hogy észrevegyen minden esetleges elváltozást, különösen a herezacskó megnövekedését.
- Kezdje az önvizsgálatot egyik heréjének áttapintásával enyhe nyomást gyakorolva rá mindkét kézzel (a középső- és mutatóujjai legyenek alul, a hüvelykujjai felül). A herék, méretüket illetően, természetesen nem egyformák.

- Folytassa az önvizsgálatot a mellékherék áttapintásával (a herék mögött helyezkednek el)
- Ne felejtse ki a ondóvezetéseket sem, amelyeket mint kemény, mozgó, csőszerű vezetéseket érez ujjai alatt
- Mindezt ismétlje meg másik heréjével
- Amennyiben a herékben vagy azok tájékán valamilyen csomót észlel, késlekedés nélkül forduljon orvoshoz.

A daganat általában csak az egyik herében jelentkezik, ami azt jelenti, hogy ha műtetre kerül is sor, és a beteg herét eltávolítják, a másik here normális működése folytán a férfi teljes nemi funkciója megmarad.

A herék önvizsgálata semmiképpen sem helyettesítheti a szakember – az urológus – fizikális vizsgálatát.

A hererák kezelése

A hererák leggyakoribb fajtái a **teratoma** (amely leginkább a 15-35 éves férfiakat veszélyeztet) és a **seminoma** (amelyben főként a 25-55 éves férfiak betegszenek meg). A gyógykezelés a rák típusától és a betegség stádiumától függ.

A kezelési eljárások:

- **Műtéti beavatkozás** (leginkább orchiektomia, azaz a beteg here teljes eltávolítása)
- **Kemoterápia** (citosztatikus terápia)
- **Radioterápia** (sugarazás)
- **Kombinált terápia** (műtét, kemoterápia és sugárkezelés)

A gyógykezeléssel kapcsolatban, amennyiben arra szükség lesz, kezelőorvosa szolgálhat bővebb felvilágosítással. E tájékoztató lap üzenete az, hogy egészségünkre addig kell ügyelni, amíg nem késő. A rákot meg kell előzni, de amennyiben az nem lehetséges, időben fel kell fedezni, amikor még gyógyítható.

A rák korai felfedezése az életét menti meg!

„RakInfo”

Támaszó szolgálat rákbetegek számára
Novi Sad, Ćirila i Metodija 21
021/50-60-07

Adományok befizethetők: 335-6773-12
EHO, Poziv na broj 101646533

Štampano od donacije: American Cancer Society

A prosztatatarák és a hererák

megelőzése és korai felfedezése

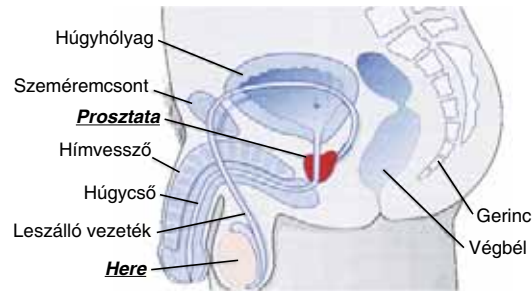
Szerző: **Doc. dr sc. med. Andrija Golubović**
Onkológiai Intézet, Sremska Kamenica

Kiadók: **Ökumenikus Szerítésszolgálat, Újvidék és Onkológiai Intézet, Sremska Kamenica**

A FÉRFI NEMI SZERVEK RÁKOS MEGBETEGEDÉSEI

E tájékoztató lap célja megszüntetni a tabut, amely szerint illetlenség a nemi szervekről beszélni, valamint tudatosítani az emberekben, hogy a rák a nemi szervekben is ugyanúgy kifejlődhet, mint a test bármely más részében. Emellett igyekszik pontos és időszzerű információkat nyújtani a prosztatata- és hererák megelőzéséről, korai felfedezéséről és gyógyításáról. A tájékoztató olvasása minden férfinak javasolt, korra való tekintet nélkül, de főleg azoknak, akik igyekeznek megőrizni egészségüket. Ha azonban a betegség mégis megjelenik, és gyógyítást igényel, akkor fontos, hogy az a modern orvostudomány általánosan elfogadott módszereinek alkalmazásával történjen. Korai stádiumban a prosztatata- és hererák gyógyítható, de kései, elhanyagolt és előrehaladott stádiumokban halálos. E tájékoztató lap fel kívánja hívni a férfiak figyelmét arra, hogy az előrehaladott stádiumokat nem szabad megvárni, hanem a rák kifejlődését meg kell előzni, de legalábbis gyógyítani a betegséget, amikor még a gyógyítás hatásos.

A PROSZTATARÁK

Mi a prosztatata?

A prosztatata egy diónagyságú mirigy, amely csak a férfiak testében található. A prosztatata növekedését és működését a tesztoszon nevű férfi nemi hormon irányítja, amely a herékben termelődik.

Mi a prosztatatarák?

A prosztatatarák rosszindulatú (malignus) sejtek keletkezése és ellenőrizetlen szaporodása a prosztatában. Ezen sejtek kóros felszaporodása során keletkezik a **daganat (tumor)**. A prosztatatarák sajátságos fajtája a ráknak, mivel a prosztatában kisebb rosszindulatú sejtekből álló tömörülések keletkezhetnek ugyan, de azok ártalmatlanok, mert évek hosszú során változatlanok és észrevétlenek maradhatnak anélkül, hogy bármilyen panaszokat okoznának. Ha növekednek is, növekedésük nagyon lassú. Majdnem minden 80 éven felüli férfinak a prosztatája duzzadt. A prosztatataráknak azonban van olyan fajtája is, amely gyors növekedésű, és átterjed a test egyéb részeire is, különösen a csontokra.

I A prosztatatarák megelőzése

A prosztatatarák megelőzésében az egyedüli említésre érdemes tényező a **helyes táplálkozás**.

- Kívánatos a táplálkozásból teljesen kiiktatni, vagy legalábbis lecsökkenteni a vörös húsoknak, a nagy zsírtartalmú tejtermékeknek, a telített zsíroknak és a tojás sárgájának fogyasztását.
- Fontos rendszeresen fogyasztani friss gyümölcsöt és fűzelékféléket. Kísérletek bizonyítják, hogy a *paradicsom* (frissen, szörp, püré vagy ketchup alakjában) és a *földieper* rendszeres fogyasztása csökkenti a prosztatatarák kialakulásának veszélyét.
- Komoly kutatások eredményei mutatják, hogy a prosztatatarák kialakulása szoros kapcsolatban van a túlzott kalóriabevitellel. A napi kalóriabevitelnek nem kell meghaladnia az 1800-at, és az is fontos, hogy három fő étkezésre és két uzsonnára felosztva kerüljön a szervezetbe. A kalóriabevitelnek összhangban kell lennie a test tömegével és a napközben végzett fizikai tevékenység összetettségével. A kalóriacsökkentéssel serkentjük az apoptózis folyamatát (a ráksejtek önmegsemmisítését), és lelassítjuk a rosszindulatú sejtek növekedését.

Ilyen táplálkozással megelőzhető lenne a cukorbetegség, a magas vérnyomás, a magas koleszterinszint a vérben, a szív- és érrendszeri megbetegedések és a rosszindulatú daganatok nagy része.

- Kerülni kell a túlzott cukorfogyasztást, és annak összhangban kell lennie a fehérjefogyasztással.
- A férfiak 25. életévétől kezdve ajánlatos az olyan gyógykészítmények fogyasztása, amelyek szelént tartalmaznak (legalább 200 mcg naponta), valamint E vitamint (kb. 270 mg naponta). Ezeket együtt kell fogyasztani, mert ilyen kombinációban leghatásosabbak a rosszindulatú prosztatata daganatok megelőzésében.
- Kerülni kell a dohányzást, mérsékelni az alkoholfogyasztást, és rendszeresen kell testgyakorlatokat végezni az életkortól, egészségi állapottól és életstílustól függően.

II A prosztatatarák korai felfedezése

A prosztatata – szűrővizsgálatokat illetően, ami alatt az egészséges férfiak prosztatájának rendszeres ellenőrzését értjük, ellentétesek a vélemények. Különböző tesztek gyakran képesek kimutatni a prosztatatarákot annak kezdeti fázisában, amikor a betegségnek még semmilyen tünete nem észlelhető. Ezen kezdeti stádiumban sokkal több gyógyítási mód és lehetőség áll rendelkezésre, és ekkor a betegség nagy százalékban sikeresen kezelhető és kigyógyítható. A szűrővizsgálatokat 40 éves korban kellene elkezdeni. A magas rizikójú csoportba tartozó férfiak esetében (akiknek apjuk, apai nagybátyjuk vagy fivérük szenvedett prosztatatarákban, vagy az anyai ágon mellrák jelentkezett) a prosztatata – szűrővizsgálat már 35 éves kortól ajánlott.

A prosztatatarák korai felfedezésének módjai

1. A PSA-szint vizsgálata (Szérum Prosztatata Specifikus Antigen) egy fajta biológiai marker, amely a prosztatatarákot nagy valószínűséggel képes kimutatni. A vizsgálat során laboratóriumi vérelemzéssel kimutatják a PSA nevű fehérje jelenlétét és szintjét, amit a prostatamirigy sejtjei termelnek.

Ha a PSA-szint magasabb a normálisnál, az a prosztatában fennálló rendellenességnek a jele, de nem jelent kötelezően rákos elváltozást. A prosztatatarák kb. 70%-ban korai stádiumban felfedezhető a PSA-szint vizsgálatával, amikor a daganat tapintással még nem észlelhető. Tudni kell azonban, hogy a PSA-teszt nem teljesen megbízható. Egyrészt a magas PSA-szint ellenére a férfiaknak csak kb. 30%-ánál van tényleg jelen a rák, másrészt pedig a férfiaknak egyharmada prostatatarákban szenved annak ellenére, hogy a vérében kimutatott PSA-szint normális.

2. Rektális digitális vizsgálat (a prosztatata ujjal való kitapintása a végbélen keresztül) a vizsgálat olyan válfaja, amelyet az urológus szakorvos végez. A vizsgálat során az orvos betekintést nyer a prostatamirigy méreteibe, és megállapíthatja, hogy van-e valamilyen rendellenesség, daganat vagy kinövés a prosztatában. Ugyanezt a vizsgálatot alkalmazzák a végbél kivizsgálásakor is.

3. Ultrahangos vizsgálat melyet urológus szakorvos végez.

4. A prosztatata biopsziája amely szövetminta vételt jelent.

A prosztatatarák szimptomái (tünetei)

A betegség korai stádiumában semmilyen tünet nem észlelhető. A szimptomák akkor kezdenek jelentkezni, amikor a prosztatata annyira megnövekszik, hogy nyomást gyakorol a húgycsőre, amely a prosztatán halad keresztül. A tünetek a jóindulatú daganatos elváltozás és a rák esetében hasonlóak:

- Akadozó, nehézkes vagy fájdalmas vizeles
- A vizeles gyakoriságában fellépő rendellenesség (gyakori vizeles, főleg éjjel)
- A vizeletben megjelenő vér
- Impotencia (a nemi szerv merevedési zavara) és fájdalmas ejakuláció (ondó kibocsátás)
- A test egyes részeiben (különösen a csontokban) jelentkező fájdalmak
- Alsó háttáji fájdalmak és a nemi szervek tájékán észlelt fájdalmak
- A testhőmérséklet emelkedése és hidegrázás

A prosztatatarák kezelése

Különböző gyógykezelési eljárások léteznek, amelyek a betegség stádiumától függenek:

- **Várakozás és megfigyelés** (korai stádiumban az orvos követi a prosztatata növekedését)
- **Műtéti beavatkozás** (prostatatectomia, amely a prosztatata teljes eltávolítását jelenti)
- **Radioterápia** (sugarazás)
- **Hormonterápia** (mint kizárólagos gyógymód vagy az operáció és/vagy a sugarazás előtt vagy után alkalmazott eljárás)
- **Kemoterápia** (citostatikus terápia)